

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

11. An qui in Paschate non communicavit, teneatur statim initio sequentis anni Eucharistiam sumere? Ex p. 5. tr. 13. & Misc. 1. res. 3. ibid.
-

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76405](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76405)

præcepti circumstantiam non retulerit: Ergo hac anticipata communione, facta quidem ex voluntate adimplendi præceptum Ecclesiæ, quidquid sit postmodum de securo accidentaliter impedimento, præcepto Ecclesiæ satisfieret, cessante dierum Ecclesiæ congruentia, propter congruentem etiam eorundem dierum anticipationem, quæ sanè facilius debet, quam dilatio admitti. Ita Fernandez, & ante illum Suarez in 3. p. tom. 3. disp. 70. sect. 2. circa finem.

4. Sed plus addit Layman in Theol. mor. lib. 5. tr. 4. cap. 5. num. 9. vbi asserit, quod qui præuidit se in Paschate à sacra communione impeditum iri, non tenetur tempus præscriptum præuenire, dummodo intra eum annum semel communicauerit. Ita ille, quod est valde notandum: vide Coninch de Sacrament. quæst. 80. art. 1. dub. 4. concl. 2.

RESOL. IX.

An qui in Paschate sumpsit indignè Eucharistiam, incurrat excommunicationem latam ab Ordinario, contra transgressores præcepti communionis? Ex p. 3. tract. addit. Ref. 14.

§. 1. Quidam Theologus affirmatiuam sententiam docuit, sed contrarium dicendum est per ea quæ adduxi in part. 3. tract. 4. ref. 43. vbi contra Nugnum, & Syluium docui, fumentem indignè Eucharistiam in Paschate satisfacere præcepto Ecclesiæ, & præter Doctores ibi citatos, tenent etiam hanc opinionem Vasquez in 3. p. tom. 3. disp. 214. c. 4. cui etiam adde Petr. Ochaguiam de sacram. tr. 2. de Euch. q. 15. n. 6. qui individualiter respondet ad casum huius resolutionis, sic enim ait. Implet præceptum sumendi Eucharistiam in Paschate, qui indignè, & cum conscientia peccati mortalis illam sumit. Probat, nam alia præcepta impleri possunt per actum continentè in se peccatum lethale, vt ille, qui die ieiunij nimis replet stomachum cibis in eo vnico prandio, quod licitum est ieiunantibus, posset quidem peccare lethalter, & tamen sine dubio satisfaceret præcepto ieiunij. Item is, qui in peccato mortali susciperet Sacramentum Baptismi, satisfaceret præcepto diuino suscipiendi Baptismum. Secundo probatur idem responsum ratione D. Thom. 1. 2. q. 100. art. 9. quia lex quæ præcepit aliquem actum, præcipit substantiam eius, non verò modum, nisi modus sit de essentia actus secundum se, vel propterea cadit sub lege (qua ratione attentio est de essentia orationis.) At verò suscipere Eucharistiam cum dispensatione debita, non est modus essentialis Sacramenti Communionis, nam si quis indignè communicat, sacramentaliter communicat. Vnde ad primum argumentum respondetur, dignum cultum, seu reuerentiam huius Sacramenti esse finem huius præcepti, non materiam eius. Ad secundum respondetur, illud verbum, reuerenter, vel denotare reuerentiam extrinsecam, vel intrinsecam, quam petit hoc Sacramentum ex natura sua & iure diuino, non humano. Inde ille qui cum reuerentia intrinseca, sine extrinseca tamen communicaret, non violaret præceptum Ecclesiasticum de suscipienda Eucharistia, sed diuinum. Vnde qui indignè communicaret, non incurreret pœnas, vel censuras Ecclesiasticas, quæ contra transgressores huius legis imponerentur, quia in rigore seruaret præceptum, & legem Ecclesiæ. Ita ille, & ego.

RESOL. X.

An si quis in Paschate Eucharistiam non sumpsit, te-

neatur postea quamprimùm communicare? Ex p. 3. tract. 4. Ref. 41.

§. 1. Affirmatiuam sententiam docet Nugnus in Pitigianus in 4. sent. tom. 1. dist. 9. q. 3. art. 9. Vagander præc. 3. lib. 1. cap. 6. n. 2. Azorius tom. 1. lib. 7. cap. 4. q. 1. Coninch de Sacrament. q. 80. art. 1. dub. 4. Suarez in 3. p. tom. 3. disp. 70. sect. 2. Layman in Theol. mor. lib. 5. tract. 4. cap. 5. num. 8. Grassius part. 1. lib. 2. cap. 3. num. 2. 5. Syluius in 3. part. q. 80. art. 1. quaritur 4. & alij asserentes, quod qui in Paschate seu iusta, seu iniusta causa Eucharistiam non sumpsit, postea cum primùm commodè potest, communicare debeat, vt quando diutius differat, tantò magis peccatum augeat. Et ratio est, quia non conceditur terminus annuus, vt tunc cesset obligatio, sed vt adimpletio non possit ulterius differri, sicut in contractibus, quando statuitur tempus ultra quod non potest differri solutio, si tunc non fiat, obligatio non extinguitur, sed perseverat.

2. Sed contrariam opinionem puto citam præbabilem esse, quam docent Sotus in 4. dist. 8. quæst. art. 4. Syluester ver. Eucharist. q. 15. Tabianus ver. communicare, quæst. 7. D. Antoninus part. 1. lib. 9. c. 4. Valentia tom. 3. disp. 6. q. 8. punct. 4. Armilla ver. communicatio, n. 6. Medina in instruct. conf. lib. 1. c. 1. n. 4. Valentia in summa, quæst. 148. Ledelme 1. 4. q. 1. dub. 2. Ioan. de la Cruz in direct. conf. part. 2. de Sacram. Eucharist. q. 5. dub. 7. conclus. 4. Toltoza lib. 6. cap. 18. & Emanuel Sa. ver. Eucharist. n. 7. vbi sic ait: Qui in Paschate transgressus præceptum non communicauit, non peccat iterum mortaliter, si postea non communicet: semel enim tantum id præceptum obligat, scilicet in Paschate, vt præceptum de confessione, semel solum quolibet anno. Ita ille.

RESOL. XI.

An qui in Paschate non communicauit, teneatur facere in initio sequentis anni Eucharistiam sumere? Ex p. 3. tr. 13. & Misc. 1. Ref. 3.

§. 1. Vtinam hic casus frequenter non accideret, & affirmatiuam sententiam tenent communiter Doctores, quos citauit in 3. cap. tract. 4. resolutione 130. quibus nunc addo Ochaguiam de Sacrament. tract. 2. de Eucharist. q. 15. n. 4. Hurtadum de Sacrament. disput. 10. de Eucharist. difficult. 3. & disput. de Penitenti. difficult. 12. Verum ibi cum aliquibus negatiuam sententiam probabilem esse putauit. Sed scio contra me quemdam Theologum misississe, immeritò tamen: nam præter Doctores ibi citatos, non solum hanc sententiam probabilem esse, sed probabiliorē putat ex Societate Iesv. Iacobus Granado in 3. part. de Sacrament. cour. 6. tr. 10. disputat. 4. numer. 4. & sequent. vbi sic ait: Oritur difficultas, an qui intra Paschatis tempus non sumpsit Eucharistiam, teneatur ex vi præcepti Ecclesiastici sumere, cum primùm postea possit, an non, sed sine nouo peccato differri liceat usque ad aliud Pascha. Aliqui asserunt, huiusmodi hominem teneri ad Eucharistiam accedere, cum primùm possit; nihilominus contraria sententia probabilior est, quia quando aliquod præceptum est pro tempore aliquo determinato, claspò illo tempore cessat obligatio, nisi adsint circumstantiæ aliud suadentes, sed sumptio Eucharistiæ præcepta est pro tempore Paschali, nec sunt circumstantiæ suadentes, obligationem post illud tempus perseverare. Ergo

AN TO
C
Tom 1
E III

Quæ hic est
infra Ref. 2.
post seq. &
in aliis eius
not.

Cum eodem
Ochagua
hic citato
infra Ref. 13.
§. Ex his,

Ergo elapso Paschate cessat prædicta obligatio. Maior patet in præcepto audiendi Sacrum die festo, aut ieiunandi in perigillio, aut in Quadragesima, elapso enim eo determinato die, vel tempore, cessat obligatio. Minor quoad priorem partem certa est ex Decreto Innocentij supra adducto. Quoad posteriorem verò probatur, quia nulla circumstantia specialis est quæ suadeat hanc obligationem ex vi Ecclesiastici præcepti durare, ut patebit respondendo ad argumenta. Nunc solum aduerto gratis asserti aduersariis, Ecclesiam præcepisse duo, scilicet & suscipi Eucharistiam in Paschate, & non ulterius differri: nam eodem modo dici possit, cum Ecclesia præcipit auditionem Sacri singulis diebus Dominicis, præcipere auditionem eo die, & non ulterius differri illud opus diuini cultus, quod ab ipsa præscriptum est, ut fideles satisfaciant diuino præcepto communionis. Hæc autem Iacobus Granadus loco citato, cuius quidem opinio, ut diximus, probabilis est, non tamen probabilior, ut ipse putat, & ita nostram sententiam docet etiam Præpositus in 3. part. D. Thom. quæst. 80. art. 11. dub. 2. num. 63. in fine, ubi sic ait: Aduerte primum sententiam dicentem, eum qui non communicauit in die Paschatis, non teneri elapso tempore communicare, non esse omnino improbabilem, si absit scandalum, & statuta particularia propter multitudinem Doctorum in id conspirantium. Sic ille.

2. Non desinat tamen hic adnotare Ioannem de Lugo de Sacram. Eucharist. disp. 16. sect. 4. n. 66. circa præsentem questionem viam mediam tenere, docet enim non extingui obligationem communicandi elapso termino Paschatis, sed negat, quod ipsa vltior obligatio nouam semper culpam afferat. Vide illum, & non pigebit.

RESOL. XII.

An qui in Paschate communicauit indignè, satisfaciat præcepto Ecclesie?
Et an teneatur statim agere penitentiam, & iterum communicare? Ex p. 3. tr. 4. Ref. 43.

§. 1. **N**egatiuè respondent Syluius in 3. p. q. 80. art. 11. quæritur 2. & alij; quia cum præceptum Ecclesie sit quædam explicatio, & determinatio præcepti diuini, non est dubitandum, quod intendat præcipere communionem talem, qualem Christus præcepit, id est, piam, & religiosam. Et ita hanc sententiam docet Nugnus etiam in 3. p. q. 80. art. 1. diff. 2. dub. vlt.

2. Sed ego affirmatiuam sententiam probabilior esse iudico, quia Ecclesia nihil aliud præcipit, quam ut in Paschate Corpus Domini sumatur. Ergo licet communicans indignè sacrilegium faciat, tamen quoad substantiam implet præceptum Ecclesie. Et ita docent Fagundez pr. 3. lib. 1. c. 6. n. 4. Pitigianus in 4. tom. 1. dist. 9. q. 3. art. 10. Azorius tom. 1. lib. 7. c. 41. q. 12. Lopez in instrum. part. 1. cap. 11. §. renocari. Sotus de iustit. lib. 2. q. 3. art. 10. Suarez in 3. part. tom. 3. disp. 70. sect. 2. & alij, quos citat, & sequitur Villalobos in summ. tom. 1. tr. 7. diff. 42. num. 6. ubi sic asserit. [Aunque vno comulgue estando en pecado mortal, y peque en ello, cumple con este precepto. La razon es, porque la ley que manda hazer alguna cosa, manda la substancia, y no el modo, y assi el precepto del Baptismo se cumple, aunque sea en pecado mortal, y fauorece esto el estido de la Iglesia, que no obligar à boluer à comulgar al que desta manera comulgo.] Igitur qui indignè in Paschate Eucharistiam sumpsit, satisfecit præcepto Ecclesie, nec tenetur statim agere penitentiam, & iterum communicare, ut Doctores contrarij sentiunt.

Ergo

penitentiam, & iterum communicare, ut Doctores contrarij sentiunt.

RESOL. XIII.

An præceptum annua communionis adimpleatur per sumptionem indignam Eucharistia?
Ex quo inferitur, quod qui indignè communicaret, non incurreret in panas, vel censuras Ecclesiasticas, quæ contra transgressores huius legis imponerentur.
Et an præuidens impediendum esse à communionem tempore Paschali, teneatur communionem præuenire?
Et quid, si post Dominicam Resurrectionis credis impediendum esse à communionem, an obligeris Hebdomada Sancta communicare?
Et an si alicubi (ut est in Hispania,) adsit priuilegium implendi præceptum annua communionis per totam Quadragesimam, teneatur quis in illo tempore sumere Eucharistiam, si præuidet non posse illam sumere tempore Paschali? Ex part. 11. tract. 7. & Misc. 7. Ref. 29.

§. 1. **A**ffirmatiuè sententiæ olim adhæsi, & me citato nouissimè tenet Leander de Sacram. Ref. præteriti-
ment. tom. 2. tract. 7. disp. 3. q. 26. & me citato Basilius
in Curs. Theol. tom. 2. tract. 22. disp. 9. sect. 7. num. 74. &
me citato Gesualdus in Theol. Mor. tom. 1. tract. 12.
cap. 4. num. 21. & me citato Dicastillus de Sacrament.
tom. 1. tract. 4. disp. 10. dub. 9. num. 175. & me citato
Cardinalis Lugo de Euchar. disp. 16. sect. 4. num. 83. &
me citato Martinus de San Ioseph in monit. confess.
tom. 1. tract. 9. de Euchar. num. 14. & me citato Fran-
ciscus Lugo de Sacrament. lib. 4. cap. 10. quæst. 3. nu-
mer. 29. quibus adde Castrum Palaum tom. 4. tract. 2. 1.
punct. 15. num. 12. Trullench de Sacram. tom. 1. lib. 3.
cap. 5. num. 13.

2. Verum nouissimè Pater Pasqualigus in Theo-
leg. tom. 2. disp. 118. sect. 13. num. 66. negatiuam sen-
tentiam tenet, quia præceptum Paschalis commu-
nionis quoad substantiam est diuinum. Ergo non
impletur per indignam communionem. Antecedens
probatur. Præceptum diuinum communionis extra
articulum mortis est indeterminatum, & ab Ecclesia
determinatum est, ut executioni mandetur in Pas-
chate, ita ut Præceptum Paschalis communionis
de Eucharistico non habeat nisi determinationem
temporis pro exequendo diuino: Ergo quoad sub-
stantiam est diuinum. Consequentia probatur. Præ-
ceptum diuinum de communionem obligat ad com-
munionem dignam, quia cadit etiam super actum in-
ternum. Ergo.

3. Dices, Ecclesiam determinasse præceptum di-
uinum quoad substantiam communionis, non quo-
ad modum dignitatis, atque adeo determinasse extra,
& vltra præceptum diuinum, contra. Determinauit
præceptum diuinum quoad obligationem ipsius; ita
ut obligatio imposta à Christo, & relicta, ut deter-
minaretur ad tempus Paschatis: ergo cum obligatio
diuina sit non solum de substantia communionis, sed
etiam de modo sumendi dignè, includit obligatio
illa in præcepto Ecclesie, & determinatio Ecclesie
non est vltra, & extra præceptum diuinum. Ita ille.
Sed ego non recedo à sententia, quam docui, & quam
esse communem nemo negabit, & ad argumentum
Pasqualigi, & aliorum asserentium, quod Ecclesia
determinat præceptum diuinum. Sed diuinum non
solum obligat ad suscipiendum, sed ad dignè susci-
piendum: ergo etiam Ecclesia.

4. Respondet vterque Lugo, Dicastillus, & alij.
O 3 Dico